

استان گیلان ۱۶ شعبه - استان مازندران ۲۱ شعبه - استان آذربایجان شرقی ۲۴ شعبه - آذربایجان غربی ۱۳ شعبه - کرمانشاهان - ۱۸ شعبه - خوزستان ۲۰ شعبه - استان هرمزگان ۱۷ شعبه - کرمان ۲۱ شعبه - خراسان ۲۴ شعبه - اصفهان ۱۶ شعبه - کردستان ۶ شعبه - سیستان و بلوچستان ۶ شعبه ، رسیده است که در شهرهای مختلف بجل اختلافات و مسائل و جرائم کوچک رسیدگی نموده‌اند .

اصل دهم

ملی شدن منابع آبهای کشور

کشور ایران بین ۳۹ درجه و ۴۵ دقیقه و ۲۵ درجه و ۲۰ دقیقه عرض شمالی و بین ۴۴ درجه و ۶۳ درجه و ۳۹ دقیقه طول شرقی قرار گرفته است. بعلت موقعیت خاص جغرافیائی که ایران بر روی کره زمین دارد و نیز بسبب وضع خاص پستی و بلندیها یکی از نواحی خشک بشمار میرود و بطور کلی می‌توان اظهار داشت که آب و هوای ایران بری و خشک است ولی بعلت وضع ارتفاعات و جهت وزش باد و همچنین وسعت زیاد کشور تنوع آب و هوایی مشهود می‌باشد.

ارتفاعات مانند دیوار بزرگی در اطراف کشور کشیده شده و مانع رسیدن رطوبت بداخل ایران می‌گردند . در شمال ایران کوههای البرز چنین دیواره‌ای را ایجاد نموده است لذا بیشتر رطوبت در نواحی ساحلی تبدیل به باران می‌شود و بداخل کشور نفوذ نمی‌نماید کوههای غربی و شمال غربی ایران بواسطه بادهای مرطوب دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس مرطوب‌تر

میباشند. در سواحل خلیج فارس و دریای عمان بعلت وزش بادهای گرم و خشک شبه جزیره عربستان تا بستانها هوا فوق العاده گرم و ناراحت کننده می شود جهت وزش بادهای موسمی اقیانوس هند نیز طوری میباشد که رطوبت آبهای جنوبی متوجه ایران نمیشود. در قسمتی از نواحی مرکزی و جنوب شرقی وجود کویرها سبب خشکی هوا گردیده است. بطور کلی هر چه از غرب بشرق کشور نزدیکتر شویم میزان باران کمتر و هوا خشکتر میگردد همچنین در پستی و بلندیها اختلاف درجه حرارت زیاد مشهود نمی باشد. مقدار متوسط بارندگی سالیانه فقط در حدود ۳۰ سانتیمتر برآورد شده است. قسمت اعظم منابع آب ایران را آبهای حاصل از نزولات جوی تشکیل میدهند. ترازنامه تقریبی آب شیرین که از این طریق بر سطح مملکت ما می بارد با توجه به ضرایب تبخیر نفوذ و جریان بدین شرح است.

- ۱- مجموع آب حاصل از ریزش برف و باران و تگرگ از ۲۸۰ تا ۵۲۰ میلیارد متر مکعب در سال متغیر است که مقدار متوسط آن حدود ۳۸۰ میلیارد متر مکعب در سال است.
 - ۲- آب از دست رفته در اثر تبخیر و براساس ۶۰ درصد، ۲۳۰ میلیارد متر مکعب در سال میرسد.
 - ۳- نفوذ آب زیر زمین براساس ۱۵ درصد، ۵۵ میلیارد متر مکعب بطور تقریب در هر سال میباشد.
 - ۴- جریان آب سطحی بصورت رودخانه ها و سیلها براساس ۲۵ درصد ۹۵ میلیارد متر مکعب در سال می باشد.
- قسمت دیگری از آبهای که مورد استفاده قرار می گیرد رودهایی هستند که از خارج کشور به ایران وارد می شوند برای اینکه وضع آبهای ایران مورد بررسی قرار گیرد نخست ضروری

با تأییدات خداوند متعال
ما

محمد رضا پهلوی آریامهر شاه ایران

نظر باصل پت هشتم متمم قانون اساسی مقرر میداریم

ماده اول - قانون آب و نحوه ملی شدن آن که بتصویب مجلسین سنای ملی و سوری

رسیده و پیوست این دستخط است بموقع اجراء داشته شود.

ماده دوم هیئت دولت مأمور اجرای این قانون هستند. تاریخ هشتم مرداد ماه ۱۳۴۷

است که مختصری در مورد وضع و چگونگی رودهای ایران اظہار شود .

رودهایی که بدریای خزر میریزند - رودارس که از ترکیه سرچشمه گرفته و قسمتی از آن مرز ایران و شوروی میباشد شعبات چندی بدان وارد شده و به رودکورا متصل گردیده و سپس بدریای خزر میریزد . علاوه بر ارس رود های دیگری هستند که از ارتفاعات غرب و جنوب غربی بحر خزر سرچشمه گرفته و وارد این دریا میشوند این رودها عبارتند از بالمبارود، آستارا، شفا - رود ، رود طالش، نوکند ، پیربازار و حسن رود میباشد سفیدرود که سدی بر روی آن در نزدیکی منجیل ساخته شده است از کوههای چهل چشمه کردستان سرچشمه گرفته و در حسن کیاده بدریای خزر میریزد این رود در آذربایجان بنام قزل اوزن معروفست .

از رود های دیگری که بدریای خزر وارد میشوند میتوان رودهای سه هزار ، چالوس ، هراز ، بابل ، تالار ، تجن ، نکا، گرگان و اترک را نام برد رود اترک از کوههای غربی هزار مسجد سرچشمه گرفته و پس از اینکه با رود سمبار که از شوروی میاید متصل میگردد، در خلیج حسینقلی بدریای خزر میریزد .

۲- رودهایی که بخلیج فارس و دریای عمان میریزند - رود گاماساب از کوههای الوند سرچشمه گرفته و در باتلاقهای مرزی ایران و عراق فرو میرود این رود از کرمانشاه تا سیروان بنام گاماساب و از سیروان ببعد در داخل لرستان بنام سیمره و پس از اینکه وارد جلگه خوزستان شد کرخه خوانده میشود قسمت اعظم آب این رود بوسیله سدی که بر روی آن ایجاد گردیده است برای جلگه خوزستان مورد استفاده قرار گرفته است رود کارون از زرد کوه بختیاری سرچشمه میگردد و شعبات چندی به آن می پیوندد که

از همه معروفتر آبدیز است. پس از عبور از جلگه خوزستان قسمتی از این رود بنام کارون به شط العرب و قسمت دیگری بنام بهمنشیر بدریا میریزد. از رودهای دیگری که به خلیج فارس میریزند رودهای جراحی ، زهره یا هندیجان ، دالکی ، مند ، نابند ، مهران و میناب را میتوان ذکر کرد از رودهای دریای عمان میتوان رودهای سرباز ، جاگین ، رابیج و نهنگ را ذکر نمود .

۳- رودهایی که بدریاچه ها و با تلاقهای داخلی میریزند - دریاچه قم یا ساوه یا حوض سلطان در اثر مقدار آبی که بدان وارد میشود در فصول مختلف وسعت آن تغییر می نماید مهمترین رودهایی که بدان وارد میشوند عبارت از رود قم ، رود ابهر ، رود کرج ، جاجرود و حبله رود میباشد .

باتلاق گاو خونی در جنوب شرقی اصفهان قرار گرفته است و در بهار بعلت آب زیادی که از زاینده رود وارد این باتلاق میگردد وسعت آن زیاد میشود مهمترین رودی که باین باطلاق میریزد زاینده رود است که از کوههای بختیاری سرچشمه گرفته و پس از اینکه شعباتی بدان می پیوندد به باطلاق منتهی میشود دریاچه رضائیه که در حدود ۶۰۰۰ کیلومتر مربع وسعت دارد نیز مواقعی که آب بیشتری بدان وارد میشود وسعتش زیادتر میگردد رودهای مهمی که باین دریاچه میریزد رودهای تلخه رود یا آجی چای ، صافی رود ، زرینه ، سیمینه رود، مهاباد، باراندوز رود ، شمهری رود و نازلو رود میباشد .

۴- رودهایی که بایران وارد یا از ایران خارج میشوند - مهمترین این رودها در شرق کشور عبارتند از هیرمند و هریرود، هیرمند از کوههای بابا در افغانستان سرچشمه گرفته و بدریاچه هامون میریزد . هریرود نیز از کوههای بابا سرچشمه گرفته و پس از اینکه شعبه های کشف رود و رود جام بآن پیوست در خط

مرزی دو کشور بنام تجن خوانده میشود و در ریگستان خوارزم فروسیروود رود های مهم غرب کشور که بخاک عراق جاری است رود زاب ، دیاله ، سردشت را میتوان نام برد که در خاک عراق بدجله میریزند .

آبیاری در ایران - تأمین آب برای مصرف و زراعت همواره یکی از مشکلترین مسائل بوده و از قدیم الایام فکر ایجاد سد های مخزنی برای ذخیره کردن آب سیلابهای بهاری بمنظور استفاده و زراعت وجود داشته است تعداد قناتهای دائر و بایر دقیقاً مشخص نیست ولی تعداد آنها را به ۵۰/۰۰۰ برآورد می کنند که طبق آمار سال ۲۵۳۲ (۱۳۵۲) تعداد ۳۵۰۰۰ دائر بوده است ولی بعد از گذشت سه سال بعلت عدم لارویی تعداد دیگری از این قناتها نیز بصورت بایر درآمده و از حیز ارتفاع ساقط شده ولی باید اظهار داشت که قنات یکی از شاهکار های با ارزش ایرانیان می باشد که تاریخ ساختمان بسیاری از آنها به قبل از اسلام میرسد .

آثار موجود برخی از سدهای قدیمی هنوز بر روی رودخانه های کشور موجود است و برخی از آنها نظیر سد فریمان در استان خراسان و سلامی در خوزستان هنوز هم مورد استفاده قرار می گیرد . در زمان سلطنت اعلیحضرت رضاشاه کبیر همزمان باسیر تحولات اساسی کشور مسأله آب و آبیاری پاروشهای پیشرفته جدید بطوریکه متضمن حداکثر استفاده از آب موجود باشد و بایکار بردن تکنیک های جدید در امر سد سازی و ذخیره آب برای مصارف شهری و زراعی مورد توجه قرار گرفت و باتشکیل اداره آبیاری و سد سازی در سال ۲۴۹۵ (۱۳۱۵) مطالعه و تمهیه پروژه های لازم برای رسیدن باین مقصود شروع شد و کار ساختمان تأسیسات آبیاری در مقیاس کوچکی آغاز شد و سدهای کوچکی که جنبه محلی داشتند ساخته

شد. با افزایش تدریجی نیروی انسانی متخصص و بهبود وضع اقتصادی کشور احداث سد های بزرگ مخزنی که در گذشته بدلیل هزینه زیاد و فقدان اعتبار کافی امکان پذیر نبود مورد توجه قرار گرفت و سد های مخزنی گلپایگان بر روی رودخانه گلپایگان و شهناز در همدان ساخته شد و همزمان با این اقدامات بنگاه مستقل آبیاری، سازمان های آب و برق کرج، سفید رود و خوزستان تشکیل گردید و سد های مخزنی امیرکبیر بر روی رودخانه کرج، شهبانو فرح بر روی رودخانه سفید رود و محمدرضا شاه پهلوی بر روی رودخانه دز ساخته شد و پس از انقلاب شاه و ملت با ساختن سد های فرحناز پهلوی بر روی رودخانه جاجرود، شاه عباس کبیر بر روی رودخانه زاینده رود، وشمگیر بر روی رودخانه گرگان رود، کورش کبیر بر روی زرینه رود، ارس بر روی رودخانه ارس، شاهپور اول بر روی رودخانه مهاباد و داریوش کبیر بر روی رودخانه کر، مقدار ۶۰۰ میلیون متر مکعب دیگر از آب های مملکت مهار گردید و با توجه به سد های سال های پیشین که ۴۵۰۰ میلیون متر مکعب آبها را ذخیره و مهار میکردند خود رقم قابل توجهی را نشان میدهد. همچنین در طول این مدت در جهت استفاده از آب های زیر زمینی کشور از طریق حفر چاه های عمیق و نیمه عمیق بیش از ۳ میلیارد مکعب آب در سال از اعماق زمین خارج و بمصرف آبیاری میرسد. برای استفاده بهتر و جلوگیری از اتلاف آب سد های ساخته شده و همچنین زیرکشت بودن اراضی جدید در زیر سد های ساخته شده شبکه های آبیاری مدرن، نظیر شبکه آبیاری گلپایگان، شبکه سفیدرود که خود شامل چندین سد انحرافی و کانال های تونل قومن و غیره و همچنین شبکه بزرگ سد پهلوی، شبکه آبیاری دز، شبکه آبیاری گرگان، شبکه

آبیاری شاوور ، شبکه آبیاری سیستان ، شبکه آبیاری مهاباد ، سد انحرافی و تونل طالقان برای انتقال آب رودخانه طالقان بدشت قزوین ، شبکه آبیاری سد شاه عباس کبیر ، شبکه آبیاری مغان ، شبکه آبیاری گنجانچم ، ساخته شده است . مطالعه مربوط به سدهای لار و ساوه ، اترک و نکاء در مازندران ، جیرفت و میناب در کرمان و سیستان و بلوچستان انجام یافته است و همچنین مطالعات آبیاری مناطق رضائیه ، شاهپور ، کردستان و کرمانشاه و منطقه سرخس صورت گرفته و مطالعات تجدید دریاچه هامون بمنظور استفاده از آب این دریاچه برای کشاورزی اراضی پائین دست شروع شده است . علاوه بر سدهای فوق ساختمان ۸ سد بزرگ دیگر در دست اجرا قرار گرفته است که با ساختمان این سدها در حدود ۷۰/۰۰۰ هکتار اراضی قابل کشت تحت کشت قرار خواهد گرفت و بطور دائم و مرتب آب اراضی مذکور تأمین خواهد شد .

ملی کردن منابع آب تحقیقات کمپوتر علوم سردی

پس از اجرای قوانین نه گانه انقلاب شاه و ملت سه اصل مکمل انقلاب ایران در روز ۱۴ مهرماه ۲۵۲۶ (۱۳۴۶) هنگام گشایش مجلسین بوسیله شاهنشاه آریامهر عنوان شد که اولین اصل آن بنام اصل دهم مربوط به ملی کردن تمام منابع آبهای کشور بود . در اجرای اصل دهم قانون آب و نحوه ملی شدن آن پس از تصویب مجلسین در روز هفتم مردادماه ۲۵۲۷ (۱۳۴۷) بتوشیح ملوکانه رسید . برطبق ماده یک قانون ملی کردن منابع آب کلیه آبهای جاری در رودخانه ها و انهار طبیعی و دره ها و جویبارها و هر مسیر طبیعی دیگر اعم از سطحی و زیرزمینی و همچنین سیلابها و فاضل آبها و زهابها و دریاچه ها و مردابها و برکه های طبیعی و چشمه سارها و آبهای معدنی

و منابع آبهای زیرزمینی ثروت ملی محسوب می شود و متعلق بعموم است و مسئولیت حفظ و بهره برداری این ثروت ملی واحداث و اداره تأسیسات توسعه منابع آب به وزارت نیرو محول شده است، همچنین بسترانهار طبیعی و رودخانه ها اعم از اینکه آب دائم یا فصلی داشته باشند متعلق بدولت است در اجرای این قانون مواردی از قبیل، مهار کلیه منابع آبهای کشور، رفع نیاز مصرف کنندگان آب و مصرف صحیح آب بدون اتلاف مورد توجه قرار گرفت .

از این نظر ساختمان سدها، تغذیه آبهای زیرزمینی، حفر چاههای نیمه عمیق و عمیق، شیرین کردن آبهای شور برای مهار کردن منابع آب و ایجاد کانالهای انتقال آب، ایجاد شبکه های آبیاری برای تأمین آب منظم و دائمی و هدایت کشاورزان برای ایجاد شبکه های داخل مزارع و بکار بردن روشهای جدید آبیاری که متضمن حداکثر استفاده مفید از آب باشد و همچنین بهره برداری از آبهای سطحی جاری و آبهای زیرزمینی کشور جلوگیری از تجزیه واحدهای کشاورزی برای صرفه جویی در مصرف آب، ایجاد برنامه های وسیع تحقیقاتی بمنظور کشف منابع آب جدید، نظارت در تأمین و کنترل مصرف آب در کشاورزی و باغات، بهره برداری از آبهای سطحی جاری و آبهای زیرزمینی کشور مورد توجه قرار گرفته است. بطور کلی می توان اظهار داشت اقداماتی که تاکنون در مورد مهار کردن آبهای کشور با تشکیل سدها ایجاد شده است بقرار زیر است.

الف- سدهای مخزنی ساخته شده عبارتند از سدهای .

محمد رضا شاه پهلوی بر روی رودخانه دز - شهبانو فرح بروی رودخانه سفیدرود - امیرکبیر بر روی رودخانه کرج - شهنواز پهلوی بر روی رودخانه آبشینه - شاه اسماعیل بر روی رودخانه گلپایگان - فرحناز پهلوی بر روی روخانه جاجرود شاه عباس کبیر

برروی رودخانه زاینده رود - شاهپور اول برروی رودخانه مهاباد - کوروش کبیر بر روی رودخانه زرینه رود - ارس برروی رودخانه ارس - وشمگیر بر روی رودخانه گرگان رود - داریوش کبیر بر روی رودخانه کر .

ب- سد های مخزنی که پروژه و ساختمان آن در دست اقدام می باشد عبارتند از سد های . رضا شاه کبیر بر روی رودخانه کارون - میناب برروی رودخانه میناب - جیرفت برروی رودخانه هلیل رود - لار بر روی رودخانه لار - قشلاق بر روی رودخانه قشلاق - پیشین برروی رودخانه باهو - نادرشاه برروی رودخانه مارن - ساوه برروی رودخانه و فرقان - باهو برروی رودخانه باهو - خدا آفرین برروی رودخانه ارس میباشد که ساختمان آنها برابر برنامه زمان بندی شده حداکثر تا سال ۲۵۳۹ بایستی خاتمه یابد .

سایر اقدامات برای استفاده از منابع آب - استفاده از منابع آب کشور با توجه با افزایش جمعیت و توسعه اقتصادی و اجتماعی اهمیت حیاتی درآینده ملت ایران دارد . یک رشته فعالیت های اساسی جدید از جمله اصلاحات ارضی ، ایجاد صنعت ذوب آهن و پتروشیمی و توسعه صنعت برق که با سرمایه های دولتی آغاز شده موجب می شود که این مسئله بیشتر مورد توجه قرار گیرد که آب نه فقط برای مصارف صنعتی و کشاورزی و مصارف شهری بلکه برای صنایع مختلف نیز مورد نیاز می باشد مضافاً باینکه از منابع آب ایران می توان در حدود پنجاه میلیارد کیلووات ساعت انرژی برق فراهم کرد و باین ترتیب آب ارزش چند جانبه ای را در برنامه های توسعه اقتصادی و اجتماعی پیدا می کند .

۱- براساس این نیازها هدفهای دراز مدت توسعه منابع آب

که در قالب خطوط کلی برنامه توسعه اقتصادی ایران طرح ریزی شده است عبارتند از :

الف - مهار کردن و ایجاد تاسیسات انتقال و توزیع آب بمیزان ۱۷۰ میلیارد متر مکعب در سال .

ب- اعمال تدریجی مدیریت دولتی در طرح و برنامه ریزی و ایجاد و بهره برداری منابع آب از طریق ملی کردن آن .

پ- اجرای سیاست توسعه در قطبهای منابع آب و خاک و ایجاد هماهنگی بین برنامه های توسعه آبیاری و کشاورزی بموازات برنامه ملی کردن آب .

ت- جانشین کردن سد های مخزنی و سدهای انحرافی و گروه چاههای عمیق و غیر عمیق مجهز به نیروی برق و تاسیسات انتقال و انصراف آب و شبکه توزیع مدرن آبهای سطحی و زیر زمینی بصورت مشترك بجای قنوات و چاههای عمیق و غیر عمیق متفرق و تاسیسات ابتدائی آبیاری فعلی .

ث- اتخاذ تدابیری که فاضل آب کارخانجات و شهرها احیاء گردد و مجدداً بمقیاس قابل ملاحظه ای بمصرف برسد .

ج- ازدیاد باران مملکت از طریق حد اعلاى استفاده از ابرهائی که به آسمان ایران میرسد .

چ- شیرین کردن آب شور دریا برای مصرف شهری و صنعتی بطوریکه با رعایت جوانب اقتصادی تنگنای توسعه اقتصادی مملکت از لحاظ منابع آب تا حد امکان مرتفع گردد .

۲- هدفهای کوتاه مدت توسعه منابع آب .

الف- مهار کردن هشت میلیارد متر مکعب آب اضافی بطوریکه در سالهای اول برنامه پنجم میزان آب در دسترس مملکت

به چهل میلیارد متر مکعب برسد و ایجاد تأسیسات انتقال و توزیع متناسب با ظرفیت بالا .

ب- وارد کردن تکنیک حد اعلاى بهره بردارى از ابرهائى که از فراز ایران مى گذرد در اقتصاد آب و انجام يك سلسله برنامه هاى آزمایشى و آموزشى .

پ- وارد کردن تکنیک شیرین کردن آب شور در اقتصاد آب ایران و انجام يك سلسله برنامه هاى آزمایشى و آموزشى .

بررسی آبهای زیرزمینی - در بررسی آبهای زیرزمینی تا کنون اقدامات زیر صورت گرفته است که بطور فهرست وار آورده مى شود :

- ۱- مطالعات شناسائى دشتهای آبرفتى - از سال ۲۵۳۴ این امر در کادر تلفیق آبهای زیرزمینی صورت میگیرد .
- ۲- مطالعات نیمه تفصیلى دشتهای آبرفتى - تاکنون در ۷۸ دشت آبرفتى انجام شده است .
- ۳- مطالعات شناسائى حوزه های آهکی - تاکنون مطالعه ۴ حوزه آهکی در منطقه زاگرس خاتمه یافته است .
- ۴- تلفیق مطالعات و تهیه اطلسهای هیدروژئولوژى - تا کنون حوزه های دریاچه رضائیه ، حوض سلطان و کویز کاشان بمراحل تکمیلی رسیده است مدت اجرای بررسيها برای هر حوزه حدود ۳ سال است .
- ۵- تهیه مدلهاى آنالوژى و ریاضى - برای ۸ منطقه در دست تهیه است .
- ۶- برنامه توسعه بهره بردارى - برای ۶ دشت در دست اجرا مى باشد .

- ۷- برنامه ایجاد بانک اطلاعاتی آبهای زیرزمینی - با همکاری دفتر بررسیهای خدمات ماشینی انجام می شود و مدت پیاده کردن آن سه سال برآورد گردیده است .
- ۸- ژئوترمال در مطالعات آبهای زیرزمینی - در منطقه گلپایگان انجام شده است .
- ۹- اشعه مادون قرمز در مطالعات آبهای زیرزمینی - بطور آزمایشی در منطقه یزد انجام شده است .
- ۱۰- برنامه اصلاح بایگانی فنی و اداری آبهای زیرزمینی - در سال ۲۵۳۴ نسبت به آموزش پرسنل اقدام شده است .
- ۱۱- برنامه جلوگیری از پیشرفت آبهای شور - بطور آزمایشی در دشت ناز انجام شده است .
- ۱۲- برنامه تغذیه مصنوعی آبهای زیرزمینی - مطالعات در منطقه گرگان خاتمه یافته و در منطقه کاشمر در دست اجرا می باشد .
- ۱۳- بررسی چشمه های معدنی ایران - آمار کلی و تجزیه شیمیائی آنها تهیه شده است .
- ۱۴- بررسی مناطق کویری و دریاچه های شور - این برنامه در چهارچوب برنامه تلفیق مطالعات آبهای زیرزمینی صورت می گیرد .
- ۱۵- بررسی تأمین آب فوری مناطق زلزله زده - در مناطق زلزله زده انجام شده است .
- ۱۶- بررسی تأمین آب - امکانات بهره برداری جهت تأمین آب مجتمع های کشاورزی و صنعتی مناطق مختلف فراهم گردیده است .

۱۷- کارشناس حفر چاه - ارائه راهنمائی‌های فنی جهت حفر چاه انجام شده است .

۱۸- طرحهای آبرسانی - انجام مطالعات آبرسانی برای منطقه بوئین‌زهرا در دشت قزوین ، اراضی کی‌دشت واقع در عباس‌آباد بهشهر و دشت ناز که بوسیله حفر چاه در دو منطقه نخست و حفر چاه و ایجاد لوله ایرانیت در کنار رودخانه تجن و نکا برای دشت ناز انجام شده است .

اگر به آمار و ارقام نگاه کنیم مشاهده می‌شود که مساحت کل ایران ۱/۶۴۸/۱۹۵ کیلومتر مربع یا ۱۶۳/۶۰۰/۰۰۰ هکتار می‌باشد ب‌موجب برآوردهائی که انجام شده است و با توجه به این موضوع، وضع زمینهای زراعی ایران و نیازهایی که برای زیرکشت درآوردن زمینهای قابل کشت وجود دارد و بالنتیجه نیاز به آب در این سرزمین بخوبی روشن و مشخص می‌گردد بطور کلی در مورد اصل دهم انقلاب می‌توان اظهار داشت که در صورت بهره‌گیری از تکنولوژی پیشرفته و صحیح و مدیریت کاملاً علمی و فعال علاوه بر تأمین آب جهت مصارف شهرها و صنایع مقدار آبی که می‌توان برای مصارف زراعی در نظر گرفت با اندازه‌ای است که فقط حدود ۱۴ میلیون هکتار از اراضی مزروعی را می‌پوشاند در صورتی که آمار نشان می‌دهد که فعلاً در حدود ۵۰ میلیون هکتار زمینهای قابل کشت موجود است که نیاز به آب دارد با توجه باین موارد است که تلاش و کوشش در سالهای آینده برای اجرای هرچه بهتر و مؤثرتر اصل دهم انقلاب روشن و مشخص می‌گردد .

اصل یازدهم

نوسازی کشور

اصل یازدهم انقلاب شاه و ملت همگام با دگرگونیها و تحولات اقتصادی و اجتماعی، نوسازی و عمران شهرها و روستاهای کشور را سرلوحه برنامه های توسعه اقتصادی قرار داد. شهرها به همراه تحولات همه جانبه و بر اثر مهاجرت های پی در پی روستائیان و تمایل روز افزون مردم به شهر نشینی که خود از جمله آثار رشد اقتصادی و صنعتی است در اندک مدتی با سرعتی زیاد گسترش یافتند و از آنجا که رشد ناگهانی شهرها و افزایش جمعیت هماهنگ با ظرفیت و امکانات واقعی شهرها نبوده است، بزودی نواقص و مشکلات عدیده ای چون مسکن، آب، برق، بهداشت و نظایر آن آشکار شدند. لزوم توجه باین مسائل و ایجاد نظارت مؤثر بر فعالیت های عمرانی و گسترش تأسیسات خدمات عمومی در شهرها و نوسازی چهره شهر و روستا و انطباق آن با مقتضیات دوران انقلاب موجب شد که نوسازی کشور در تمام مظاهر زندگی چه در شهر و چه در روستا بعنوان اصل تازه ای از انقلاب بزرگ ایران عنوان گردد و دستگاه های مسئول در راه نوسازی و عمران شهرها و روستاهای کشور بسیج شوند.

پس از اجرای قوانین نه گانه انقلاب شاه و ملت سه اصل مکمل که اصل یازدهم آن نوسازی کشور می باشد در روز ۱۴ مهرماه ۲۵۲۶ (۱۳۴۶) هنگام گشایش مجلسین بوسیله شاهنشاه آریامهر عنوان شد. در اجرای این اصل لایحه مربوطه از طرف دولت تدوین و در تاریخ هفتم آذرماه ۲۵۲۷ (۱۳۴۷) به تصویب نهائی مجلسین